

Letnie wyjazdy wypoczynkowe w czasach pandemii

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Trwający od marca stan epidemii odciska piętno na życiu Polaków. Na przełomie maja i czerwca¹, w związku ze zbliżającym się okresem tradycyjnego szczytu wyjazdów turystycznych związanego z wakacjami szkolnymi, postanowiliśmy zapytać, czy w tych nadzwyczajnych warunkach Polacy są zainteresowani wyjazdami wypoczynkowymi poza miejsce zamieszkania oraz czy epidemia wpłynęła na ich wcześniejsze plany.

ILU POLAKÓW ZAMIERZA WYJECHAĆ NA LETNI WYPOCZYNEK

Na przełomie maja i czerwca 42% badanych zadeklarowało, iż tego lata zamierza wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni. Połowa (50%) pytanych nie planowała takich wyjazdów, a 8% respondentów jeszcze nie podjęło decyzji. Warto przypomnieć, iż na początku 2020 roku² niemal dwie trzecie (64%) dorosłych Polaków deklarowało, iż w tym roku zamierza wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni. Tym samym odsetek respondentów deklarujących zamiar takiego wyjazdu był na początku tego roku taki sam jak w roku poprzednim i po raz drugi najwyższy z notowanych od 2013 roku. Można przypuszczać, iż gros tych wyjazdów było zaplanowane na okres letni. Brak zamiaru jakiegokolwiek wyjazdu wypoczynkowego z co najmniej jednym noclegiem w ciągu 2020 roku w styczniu zadeklarowało 27% badanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (359) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

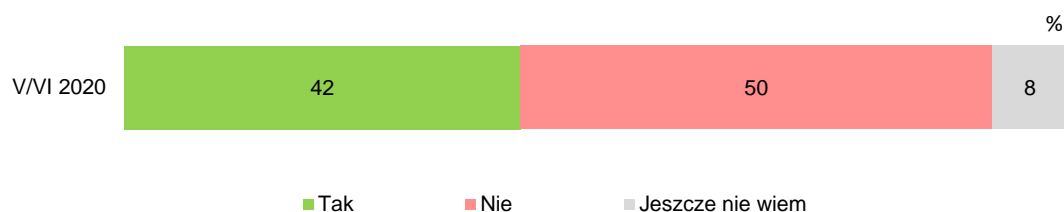
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 22 maja do 4 czerwca 2020 roku na próbie liczącej 1308 osób (w tym: 61,6% metodą CAPI, 24,4% – CATI i 14% – CAWI).

² Zob. komunikat CBOS „Wyjazdy wypoczynkowe Polaków w 2019 roku i plany na rok 2020”, luty 2020 (oprac. B. Badora).

RYS. 1. Czy tego lata zamierza Pan(i) wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.

Z analiz wielozmiennowych³ wynika, iż częstość deklarowania zamiaru co najmniej dwudniowego letniego wyjazdu w czasach pandemii rośnie przede wszystkim wraz z poziomem wykształcenia. Zależność ta powtarza się też w kolejnych badaniach dotyczących planów wyjazdowych w ciągu całego roku⁴. Skorzystanie z co najmniej dwudniowego wypoczynku poza miejscem stałego zamieszkania tego lata planuje dwie trzecie (66%) respondentów z wykształceniem wyższym, blisko połowa (48%) badanych z wykształceniem średnim, mniej niż jedna czwarta (23%) absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i tylko 17% osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym. W pewnym stopniu przekłada się to także na częstość deklaracji dotyczących planów wyjazdowych w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych. Najczęściej zamiar wypoczynku poza miejscem stałego zamieszkania deklarują specjaliści średniego szczebla i technicy (70%), badani zajmujący stanowiska kierownicze i specjaliści z wyższym wykształceniem (67%), pracownicy administracyjno-biurowi (61%) pracownicy usług (58%), a także prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą (56%). Tego lata na wypoczynek z co najmniej jednym noclegiem zamierza też wyjechać większość (54%) uczniów i studentów. Tak jak w przypadku planów deklarowanych na początku tego roku, grupami społeczno-zawodowymi, których przedstawiciele najczęściej nie planują tego lata wyjazdów wypoczynkowych z co najmniej jednym noclegiem, są rolnicy indywidualni (80%), renciści (77%) i emeryci (73%) – zob. tabelę aneksową 1.

Wyjazdy turystyczne lub wypoczynkowe z co najmniej jednym noclegiem tego lata planują na ogół badani młodsi, natomiast wśród osób, które ukończyły 55. rok życia, zdecydowaną większość (70%) stanowią niezamierzający w tym roku wyjeżdżać. Plany wyjazdowe wiążą się też z wielkością miejscowości, w której mieszkają ankietowani – im jest ona większa, tym większe prawdopodobieństwo, że respondenci zamierzają tego lata wyjechać na co najmniej dwudniowy wypoczynek poza miejsce swego zamieszkania (od 29% wśród mieszkańców wsi do 71% wśród mieszkających

³ Zastosowano metodę drzew klasyfikacyjnych, algorytm CHAID.

⁴ Por. przypis 2.

w miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców) – zob. tabelę aneksową 1. Warto dodać, iż analogiczne zależności stwierdzaliśmy, gdy pytaliśmy badanych o plany wjazdowe na cały rok.

Plany dotyczące wyjazdów wypoczynkowych w trakcie tegorocznego lata zależą również od deklarowanych miesięcznych dochodów na jedną osobę w gospodarstwie domowym. Im wyższe deklarowane dochody *per capita*, tym wyższy odsetek planujących wakacyjne wyjazdy – od 22% w grupie badanych, których miesięczne dochody w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym nie przekraczają 999 zł, do 72% w grupie o dochodach wynoszących co najmniej 3000 zł *per capita* (zob. tabelę aneksową 1).

Deklaracje dotyczące planowania letnich wyjazdów wypoczynkowych z co najmniej jednym noclegiem wiążą się też z deklarowanym lękiem przed zarażeniem koronawirusem. O ile wśród badanych w mniejszym lub większym stopniu bojących się zarażenia większość deklaruje, że tego lata nie zamierza wyjeżdżać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na pobyt wymagający co najmniej jednego noclegu poza domem, to wśród pozostałych respondentów większość (53%) stanowią osoby planujące taki wyjazd.

TABELA 1

Czy tego lata zamierza Pan(i) wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach				
Tak	26	39	55	49	57
Nie	68	52	35	42	18
Jeszcze nie wiem	6	9	9	10	25

W KRAJU CZY ZA GRANICĄ – GDZIE PLANOWANY JEST LETNI WYPOCZYNEK

Wyniki dotychczasowych badań CBOS dotyczące zarówno odbytych, jak i planowanych wyjazdów wskazywały, iż preferencje dorosłych Polaków co do wyboru między wyjazdami krajowymi i zagranicznymi są dość stabilne. Badani najczęściej co najmniej dwudniowe wyjazdy wypoczynkowe odbywali lub planowali odbyć na terenie naszego kraju. W styczniu 2020 roku⁵ respondenci nawet nieco bardziej niż w poprzednim roku nastawiali się na wyjazdy wypoczynkowe w granicach Polski. Ogółem w kraju zamierzało wypoczywać 83% z planujących co najmniej dwudniowe wyjazdy, z czego 55% wyłącznie na terenie kraju. Jednocześnie zmniejszyło się zainteresowanie wyjazdami

⁵Por. przypis 2.

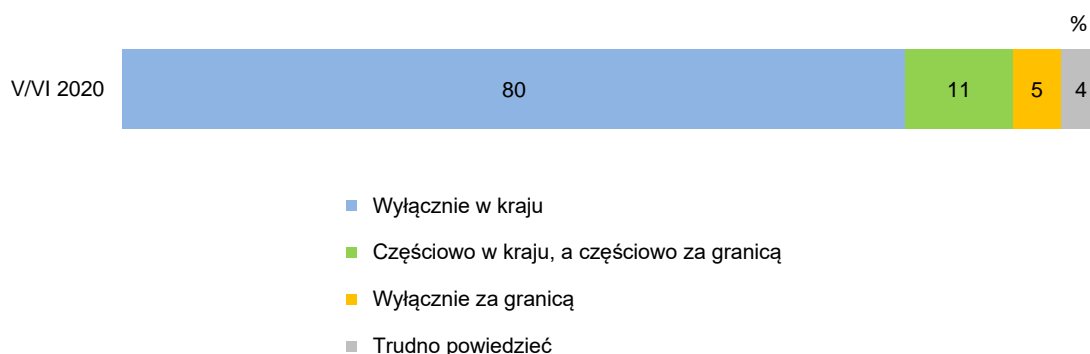
zagranicznymi – łącznie za granicę na początku tego roku chciało wyjechać 38% planujących tegoroczne wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem, z czego 10% planowało wyłącznie wypoczynek zagraniczny.

Na przełomie maja i czerwca aż 80% planujących letni wyjazd wypoczynkowy z co najmniej jednym noclegiem zadeklarowało, iż bierze pod uwagę wyłącznie wyjazdy krajowe. Dodatkowo 11% planujących letnie wyjazdy zakładało, że spędzi urlop zarówno w kraju, jak i za granicą. O kierunkach zagranicznych myślało łącznie 16% planujących letnie wyjazdy wypoczynkowe, z czego tylko 5% chciało wypoczywać wyłącznie za granicą. U progu letniego sezonu urlopowego widać zatem zmianę preferencji w kierunku rezygnacji z wyjazdów zagranicznych i postawienia na wyjazdy krajowe. Warto jednak pamiętać, iż badanie było realizowane w czasie, gdy wstrzymany był międzynarodowy pasażerski ruch lotniczy z i do Polski, a powracających do kraju z zagranicy obowiązywała 14 dniowa kwarantanna. Różne ograniczenia obowiązywały także w innych krajach.

CBOS

RYS. 2. Gdzie planuje Pan(i) wypoczywać tego lata? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DEKLARUJĄCYCH ZAMIAR WYJAZDU NA CO NAJMNIEJ DWUDNIOWY WYPOCZYNEK (N=545)

Tego lata wypoczynek krajowy preferowany jest we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych (zob. tabelę aneksową 2). Jednocześnie większą niż pozostali badani skłonność do wyjazdów zagranicznych przejawiają respondenci najmłodszy. Spośród planujących wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem w grupie wiekowej 18-24 lata aż co czwarty (25%) badany planuje wyjechać za granicę, a w grupie wiekowej 25-34 lata – co piąty (20%).

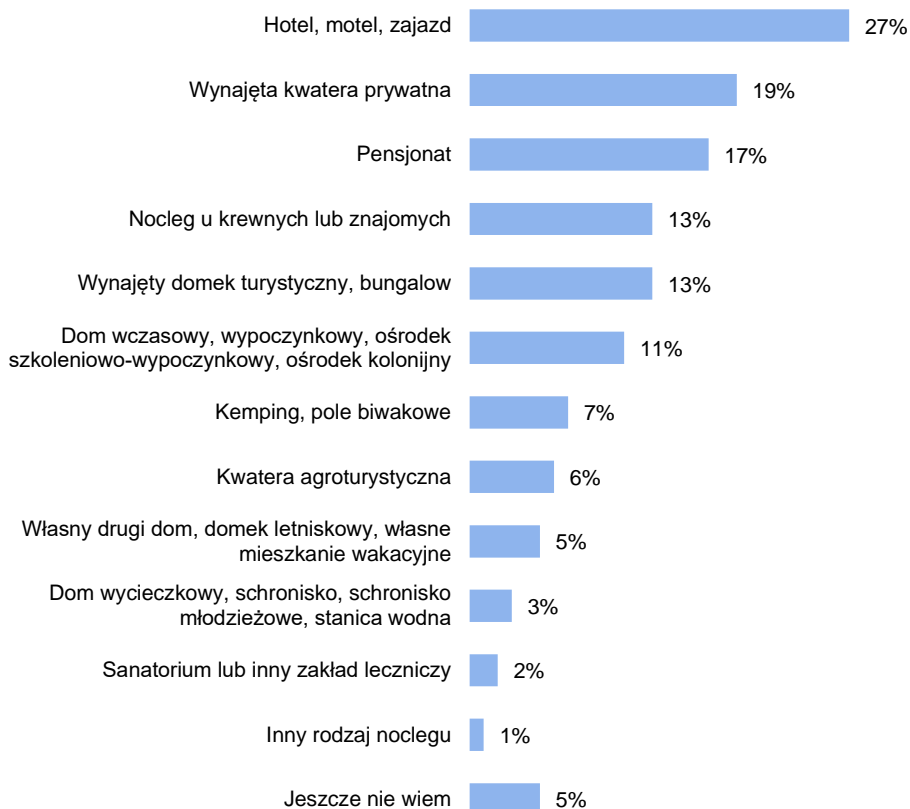
Z JAKIEJ BAZY NOCLEGOWEJ CHCEMY KORZYSTAĆ W CZASACH EPIDEMII

Badani planujący tego lata wyjechać na co najmniej dwudniowy wypoczynek najczęściej planują nocleg w hotelu, motelu lub zajazdzie (27%). Niemal co piąty (19%) planujący taki wyjazd zamierza nocować w wynajętej kwaterze prywatnej, a 17% – w pensjonacie. Znaczna część (13%) zamierzających wyjechać tego lata na wypoczynek planuje nocleg u krewnych lub znajomych. Tyle samo chce nocować w wynajętym domku turystycznym, bungalowie (13%), a niewiele mniej (11%) bierze pod uwagę dom wczasowy, wypoczynkowy, ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy czy ośrodek kolonijny. Mniejsze grupy planujących letni wyjazd deklarują zamiar nocowania na kempingu lub polu namiotowym (7%) lub w kwaterze agroturystycznej (6%). Co dwudziesty (5%) pytany będzie nocował we własnym drugim domu, domku letniskowym lub własnym mieszkaniu wakacyjnym. Najmniej popularnymi miejscami noclegowymi wśród planujących letnie wyjazdy w tym roku są domy wycieczkowe, schroniska, stacje wodne (3%) i sanatoria (2%).

CBOS

RYS. 3. Gdzie zamierza Pan(i) nocować podczas planowanego wypoczynku? Jaki rodzaj noclegu Pan(i) wybierze?

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DEKLARUJĄCYCH ZAMIAR WYJAZDU NA CO NAJMNIEJ DWUDNIOWY WYPOCZYNEK (N=545)

Preferencje co do typu miejsca noclegowego różnicują cechy społeczno-demograficzne badanych, nie ma natomiast istotnych różnic pomiędzy planującymi wyjazdy krajowe i zagraniczne.

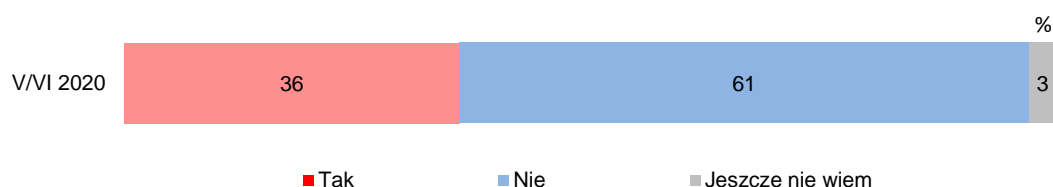
Biorąc pod uwagę zróżnicowania społeczno-demograficzne można zauważyć, iż mężczyźni częściej niż kobiety wybierają hotele, motele, zajazdy, pensjonaty i domy wczasowe, wypoczynkowe. Kobiety natomiast częściej niż mężczyźni deklarowały zamiar nocowania podczas letnich wakacji w wynajętych kwaterach prywatnych i wynajętych domkach turystycznych, bungalowach. We własnym drugim domu, domku letniskowym, własnym mieszkaniu wakacyjnym znacznie częściej niż młodzi badani zamierzają wypoczywać osoby w wieku 65+. Hotele, motele, zajazdy częściej niż starsi badani preferują natomiast ankietowani poniżej 35 roku życia. Najczęściej wybierają je jednak osoby, których miesięczny dochód w przeliczeniu na jedną osobę w rodzinie wynosi co najmniej 3000 zł. Wynajęcie prywatnej kwatery najczęściej deklarują natomiast osoby, których miesięczny dochód *per capita* nie przekracza 999 zł. Również kwatery agroturystyczne wskazywane są częściej przez mniej zamożnych respondentów. Na pensjonaty częściej niż inni planujący wypoczynek stawiają badani w wieku 45–64 lata. Noclegi u krewnych i znajomych najbardziej popularne są natomiast wśród badanych w wieku 55–64 lata i najmłodszych (z grupy wiekowej 18–24 lata). Domki turystyczne i bungalowy większą popularnością cieszą się wśród planujących wyjazd osób poniżej 45 roku życia niż wśród starszych. Wszystkie zróżnicowania przedstawiono w tabeli aneksowej 3.

CZY PANDEMIA ZMIENIŁA PLANY WAKACYJNE POLAKÓW

Na przełomie maja i czerwca ponad jedna trzecia (36%) badanych dorosłych Polaków zadeklarowała, iż pandemia koronawirusa zmieniła ich tegoroczne plany wakacyjne. Zdecydowana większość pytanym stwierdziła, iż ta klęska żywiołowa nie miała wpływu na to, jak zamierzają spędzić tegoroczne wakacje, a 3% jeszcze nie potrafiło określić, czy będzie ona miała na to jakiś wpływ.

CBOS

RYS. 4. Czy pandemia zmieniła Pan(i) tegoroczne plany wakacyjne?

Co ciekawe, większość (62%) badanych, którzy stwierdzili, że pandemia zmieniła ich tegoroczne plany wakacyjne, zamierza wyjechać tego lata na co najmniej dwudniowy wypoczynek, natomiast wśród tych, którzy pod wpływem sytuacji epidemiologicznej nie zmienili swych planów wakacyjnych, dominują (65%) osoby nieplanujące wyjazdów z co najmniej jednym noclegiem.

TABELA 2

Czy tego lata zamierza Pan(i) wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem	Czy pandemia koronawirusa zmieniła Pana(i) tegoroczne plany wakacyjne?		
	Tak	Nie	Jeszcze nie wiem
	procentowanie w kolumnach		
Tak	62	30	49
Nie	27	65	14
Jeszcze nie wiem	12	6	37

Biorąc pod uwagę odsetek ogółu badanych, którzy twierdzą, że pandemia zmieniła ich plany wakacyjne, i jednocześnie deklarują, że tego lata nie zamierzają wyjeżdżać na wypoczynek z co najmniej jednym noclegiem, można założyć, iż nie więcej niż 10% dorosłych Polaków zrezygnowało z powodów epidemicznych z wyjazdów wakacyjnych wymagających co najmniej jednego noclegu poza domem, natomiast 22% zmieniło swoje plany, ale i tak zamierza wyjechać. Warto też dodać, iż obawy przed zarażeniem się koronawirusem nie różnicują deklaracji respondentów dotyczących zmiany planów wakacyjnych, co może oznaczać, iż zmiany te spowodowane zostały raczej różnymi ograniczeniami wprowadzonymi przez władze w związku z epidemią.

Co ciekawe, badani którzy deklarują, iż pandemia zmieniła ich wakacyjne plany wyjazdowe, częściej planują wypoczynek za granicą niż ci, którzy nie dokonali w nich żadnych zmian (19% wobec 11%). Zmieniający plany nieco częściej też wybierają się za granicę niż ogół planujących letnie wyjazdy wypoczynkowe (19% wobec 16%). Może to oznaczać, iż zmiana planów nie polegała wyłącznie na masowej rezygnacji z wyjazdów poza granice kraju.

TABELA 3

Gdzie planuje Pan(i) wypocząć tego lata? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.	Czy pandemia koronawirusa zmieniła Pana(i) tegoroczne plany wakacyjne?	
	Tak	Nie
	procentowanie w kolumnach	
Wyłącznie w kraju	77	87
Wyłącznie za granicą	5	5
Częściowo w kraju, a częściowo za granicą	14	6
Trudno powiedzieć	4	2

O zmianie wcześniejszych planów wakacyjnych najczęściej mówią osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (63%) – zob. tabelę aneksową 4. Być może ma to związek nie tylko z ogólną sytuacją epidemiczną, ale także z odczuwaniem jej skutków ekonomicznych w prowadzonej działalności. Częstość deklaracji, że pandemia koronawirusa spowodowała zmianę planów wakacyjnych, rośnie wraz z wykształceniem badanych (od 15% wśród respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 56% w grupie osób z wykształceniem wyższym). Ma to widoczny związek ze styczniowymi deklaracjami dotyczącymi planów wyjazdowych na ten rok – im więcej osób w danej grupie wiekowej planowało wypoczynek wyjazdowy, tym więcej zdecydowało się lub było zmuszone zmienić plany dotyczące tegorocznych wakacji (tab. 4).

TABELA 4

Wykształcenie	Odsetki badanych deklarujących, że w tym roku zamierzają wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni	Odsetki badanych deklarujących, że pandemia koronawirusa zmieniła ich tegoroczne plany wakacyjne
	styczeń 2020	maj/czerwiec 2020
w procentach		
Podstawowe / gimnazjalne	27	15
Zasadnicze zawodowe	51	22
Średnie	76	40
Wyższe	85	56
OGÓŁEM	64	36

Podobna zależność występuje też z wiekiem badanych – najczęściej o zmianie planów mówią osoby mające od 18 do 24 lat (52%) oraz od 25 do 34 lat (48%), a więc najmłodszy respondenci, którzy najczęściej ze wszystkich w styczniu br. planowali wyjazdy wypoczynkowe z co najmniej jednym noclegiem⁶ (zob. tabelę aneksową 4).

Mimo pandemii koronawirusa i różnych obostrzeń wprowadzonych przez władze w związku z oficjalnie ogłoszonym w dniu 20 marca br. stanem epidemii, znaczna część dorosłych Polaków (42%) zamierza tego lata wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni (wyjazd z co najmniej jednym noclegiem). Jednocześnie ponad połowa (53%) z tej grupy deklaruje, że pandemia zmieniła ich tegoroczne plany wakacyjne. Wśród niezamierzających wyjeżdżać wcześniejsze plany wakacyjne zmieniła niespełna jedna piąta (19%). Ogółem 36% dorosłych Polaków deklaruje, że z powodu pandemii musieli zmienić swoje wcześniejsze plany dotyczące tegorocznych wakacji.

Opracowała

Barbara Badora

⁶ Por. przypis 2.